

LESSUGGESTIES

Tijd om naar het zuiden te gaan

Clare Helen Welsh

Jenny Løvlie

ISBN 9789047713968

Prijs € 14,99

Lemniscaat

Spelsuggesties door Karin Blankert en Anke van Boxmeer

Een kleine stern maakt de langste reis van alle dieren. Op haar reis komt de stern walvissen, rendieren, ganzen, schildpadden en vlinders tegen, allemaal op weg naar hun eigen bestemming. Als ze eindelijk haar plaats van bestemming bereikt kan ze rusten... tot het tijd is om weer terug te gaan.

Naar het zuiden met kleine stern

Vlieg met kleine stern mee en ontmoet walvissen, rendieren, ganzen, schildpadden en vlinders, die ieder hun eigen ongelooflijke reis maken.

Vorbereiding

Verzamel zomerse kleding en accessoires. Stop het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan* in een strandtas.

Introductie

Kom op een winterse dag in zomerse kleding binnen met de strandtas in je hand. Hoe reageren de kinderen? Vertel dat je het koud hebt en naar warm weer verlangt. Geef aan dat je het niet de hele winter koud wilt hebben. Vraag de kinderen om een oplossing te bedenken. Laat hen oplossingen blijven noemen totdat de optie 'naar een warm land gaan' wordt geopperd. Haal nu het boek uit de strandtas tevoorschijn. Vertel de kinderen dat verschillende dieren elk jaar naar een warm land vertrekken. Deze landen liggen ten zuiden van ons land: de dieren trekken naar het zuiden. Lees de titel van het boek voor. Laat de kinderen bedenken welke dieren naar het zuiden trekken. Lees het verhaal voor en stel na afloop enkele vragen.

Suggesties voor vragen:

- Welk dier volgen we in het boek?
- Waar gaat ze naartoe?
- Welke dieren ontmoet ze onderweg?
- Wat doen de Noordse sterns als ze op de Zuidpool zijn aangekomen?
- Wanneer gaan ze terug naar het noorden?
- Heb jij wel eens dieren gezien die naar het zuiden trekken?

- Zou jij in de winter naar het zuiden willen trekken?
- Wat zou je daar doen?

Kleine stern

Een kleine stern met een zwart kapje sloeg haar vleugels uit.

Lees de eerste bladzijde van het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan* voor. Bekijk hoe kleine stern eruitziet. Vraag of de kinderen andere vogels kennen. Weten ze de naam van de vogel? Vraag ze waar ze de vogel hebben gezien en welke kleuren die had.

Trek de contouren van de kleine stern over op een vel wit papier. Doe dat voor elk kind of kopieer het. Geef elk kind een vogel en laat ze bedenken welke vogel dit gaat worden. Zorg voor kleurmateriaal zoals kleurpotloden, stiften, wasco, verf, gekleurd papier en laat ze hiermee hun gekozen vogel de juiste kleuren geven. De kleine stern krijgt een zwart kapje, het roodborstje een rood borstje, de koolmees wordt geel met zwart.

Bekijk de vogels van de kinderen. Benoem samen de kleuren en vraag ze of ze denken dat het een trekvogel is of niet. Zoek dit eventueel op in een vogelboek zoals *Het Vrolijke Vogelboek* van Yuval Zommer of kijk op internet.

Walvissen

De reuzen doken dieper onder het wateroppervlak.

Maak foto's van het onderaanzicht van verschillende dingen in de ruimte, zoals de onderkant van een tafel, een stoel, een lamp, de verwarming, een plant, een deurknop, een grote speelgoedauto. Print de foto's. Doe dat bij een grote groep kinderen meerdere keren.

Bekijk samen de afbeelding met de walvissen in het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan*. Vraag de kinderen om de walvissen na te doen: ze liggen op hun rug en klapperen met hun armen (vinnen). Geef elke walvis een foto van een onderaanzicht. Vraag ze zwemmend als een walvis, op hun rug, door de ruimte te bewegen en op zoek te gaan naar het ding waarvan een foto is gemaakt. Als ze dat hebben gevonden, vergelijken ze de foto met het aanzicht. Klopt het, dan brengen ze de foto, op hun rug zwemmend, naar jou. Ze krijgen een nieuwe foto en gaan weer op zoek.

Rendieren

Ze vloog naar ze toe, en volgde hun sporen over de steeds wordende grond.

Lees de bladzijden voor waarop de kleine stern de rendieren ziet die slingerend over de heuvels, langs valleien en door rivieren trekken. Vertel de kinderen dat alle dieren sporen nalaten op de grond. Vraag hoe de sporen van een rendier eruitzien. Ga op internet op zoek naar een afbeelding van een pootafdruk van een rendier.

Maak buiten met stoepkrijt een rendierenspoor. Laat af en toe een pootafdruk van een ander dier het spoor kruisen. Vertel de kinderen dat zij kleine stern zijn en het spoor van het rendier volgen. De kinderen gaan op pad. Ze volgen de rendierpootafdraken en laten zich niet afleiden door de dwaalsporen van de andere dieren. Aan het eind van het spoor vinden ze jou.

Tip: zet een haarband met rendiergewei op of sla een bruin kleed om je heen.

Ganzen

Een troep ganzen vloog voorbij, als vliegtuigen scherend op de woeste winterwind. De kleine stern deed haar best om hen bij te houden.

Leg een flink aantal vouwcirkels, borden of doppen achter elkaar op de vloer. Dit is de route die de ganzen afleggen naar het zuiden. Leg enkele zomerspullen die je bij de introductie hebt bereikt aan het eind van de route. Zorg voor een pion of afbeelding van een gans en van een stern. Zet die aan het begin van de route. Leg drie dobbelstenen klaar. Laat de kinderen om de beurt dobbelen voor de gans en de stern. Wanneer de gans aan de beurt is, gooien ze met twee dobbelstenen. Ze tellen de ogen van beide dobbelstenen bij elkaar op en verplaatsen dit aantal cirkels op de route. Als de stern aan de beurt aan de beurt is, gooien ze met één dobbelsteen en verplaatsen hem het aantal cirkels gelijk aan het aantal ogen dat gegoooid is. Ga door tot een van de vogels het eind van de route, het zuiden, heeft bereikt.

Neem het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan* erbij en lees de tekst over de ganzen voor. Vraag hoe het komt dat de ganzen sneller gaan dan de stern. Merkten jullie dit ook bij het spelen van het spel? Was de gans eerder in het zuiden dan de kleine stern?

Schildpadden

Voor de kust zag de kleine stern een schildpad, die zich met zijn voorflippers door de zee duwde. Maar het volgende moment verdween hij met zijn druppelig gevlekte schild diep het water in, op zoek naar kwallen in de warme waterstromingen. Dieper, dieper, dieper dook de schildpad, op zoek naar de zomer in de oceaan.

Kijk samen in het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan* naar de afbeelding waarop de schildpadden in de zee zwemmen. Welke dieren zien de kinderen nog meer?

Geef ieder kind één vel stevig A3-papier en vouw het in drieën. Dit wordt de zee, van ondiep naar diep. Laat ze op het papier met wasco het zeeleven tekenen: de planten en de dieren. Het water wordt niet getekend. Dat wordt later geverfd. De kinderen kunnen hun fantasie gebruiken of ideeën opdoen uit het boek voor het zeeleven. Als de tekeningen klaar zijn, verven ze het zeewater met ecoline of waterverf in blauwgroen-tinten. De bovenste zee-laag (het bovenste gedeelte van het vel) wordt in een lichte tint geverfd, het middelste gedeelte van het papier wordt in een iets donkerdere tint geverfd en de onderste laag in een nog donkerder kleur.

De kinderen tekenen een schildpad op een vel A5-papier. Ze verven die vervolgens in de donkerste zeewater-tint die ze voor hun werk hebben gebruikt. Als de schildpad droog is, wordt hij uitgeknipt. De kinderen leggen de schildpad op de bovenste zee-laag. Hierna duikt hij dieper en dieper de zee in tot hij niet meer te zien is.

Vlinders

Plotseling bevond de kleine stern zich midden in een caleidoscoop van kleuren en vleugels. Overal zwart en oranje, zwart en oranje. Miljoenen vlinders zeilden op de koele winterbries en verheugden zich op hun verblijf in hoge dennenbomen.

Kijk in het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan* naar de vlindertrek. Vraag de kinderen welke kleuren de vlinders hebben.

Laat ze op zoek gaan naar zo veel mogelijk zwarte en oranje voorwerpen. Verzamel die op een centrale plek. Als de kinderen niks meer kunnen vinden, vraag je ze rond de voorwerpen

te gaan zitten. Geef ze de opdracht om met de voorwerpen één grote vlinder te maken, plat op de vloer of ruimtelijk.

Noordse sterns

De Noordse sterns bouwden nesten en soesden tussen de stenen.

Blader in het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan* naar de kolonie Noordse sterns. Lees de tekst voor. Vraag de kinderen alle Noordse sterns waarvan je het zwarte kapje ziet, te tellen.

Geef ze hierna meer telopdrachten met voorwerpen in de ruimte.

Suggesties voor telopdrachten:

- Zoek iets in de ruimte waarvan er meer zijn dan het aantal Noordse sterns. (De kinderen hoeven niet het precieze aantal te tellen, maar kunnen een inschatting maken.)
- Zoek iets waarvan er minder zijn dan het aantal Noordse sterns.
- Zoek iets waarvan er precies één is zoals kleine stern die aan komt vliegen.
- Tel het aantal tafels.
- Tel het aantal stoelen.
- Tel het aantal kinderen.
- Tel het aantal knuffels.
- Tel het aantal bekers.

Naar het noorden

Maar als de lange zomerdagen plaatsmaken voor koude, donkere nachten is het tijd voor de niet zo kleine stern om naar de heldere luchten van het noorden terug te keren en zelf een kleine stern te krijgen.

Kijk in het boek *Tijd om naar het zuiden te gaan* wat er gebeurt vanaf het moment dat de kleine stern op de Zuidpool is. Lees het laatste stuk van het verhaal voor.

Maak een parcours met kussens, tafels, stoelen, banken of andere meubels. Zet het parcours zo neer dat de kinderen er tussendoor kunnen zigzaggen. Leg aan het eind van het parcours klossen, stelten of twee kussens.

De kinderen zijn kleine stern en trekken naar het zuiden. Om de beurt vliegen ze door het parcours zonder een kussen of meubel aan te raken. In het zuiden blijven ze een tijdje. In die tijd groeien ze. Ze pakken de klossen, stelten of kussens en gaan erop staan. Nu zijn ze een niet meer zo kleine stern. Ze bewegen door het parcours terug naar het noorden. In het geval van de kussens zetten ze elke voet op een kussen en bewegen zich voort door een schaatsbeweging te maken. Ook nu mogen ze geen objecten in het parcours raken.